

[Justitsministeren.]

ler om fortabelse af rettigheder følger og følger meget snart.

Jeg skal herefter gå over til en kort omtale af forslaget enkeltheder.

Bestemmelsen i § 1 omhandler de tilfælde, i hvilke generhvervelsen skal ske i henhold til selve loven. Det skal den efter forslaget i praktisk talt alle tilfælde af domfældelse efter straffelovstillægget af 1. juni 1945.

Særlig bestemmelse af justitsministeren kræves derimod i de tilfælde, der nævnes i § 2, nemlig for det første når dommen citerer straffelovstillæggets §§ 8 og 9, der altid vil optræde i forbindelse med andre straffebestemmelser, for det andet efter straffelovstillæggets § 15 og lov nr. 406 af 28. august 1945, der omhandler værnemagerne, og for det tredje iøvrigt når dommen omfatter både forhold, der er henført under straffelovstillægget af 1. juni 1945, og andre straffbare forhold. En bestemmelse svarende til forslaget § 2 findes også i § 2 i generhvervelsesloven fra 1947.

Efter den nævnte lov fik kun nogle af de efter straffelovstillægget dømte rettigheder tilbage uden særlig bestemmelse derom i det enkelte tilfælde, nemlig kun de, der er dømt efter § 10, stk. 1, eller § 16. Efter lovforslaget udvides altså kredsen af dem, der generhverver rettigheder i henhold til selve loven — det gør nemlig alle, der er dømt alene efter straffelovstillægget bortset fra dem, der er dømt efter § 15, altså værnemagere. Da straffens vurdering af de pågældendes handlinger må lægges til grund, skønnes dette rigtigt og rimeligt, og det vil også lette lovens administration.

Når værnemagerne, der ikke kan generhverve nogen rettigheder efter loven af 1947, er medtaget i lovforslagets § 2, skyldes det, at det, når talen er om en almindelig rehabilitering, næppe kan begrundes, at de — der jo gennemgående har fået meget lavere straffe og iøvrigt af den grund ofte ikke eller dog kun i ringe grad har mistet rettigheder som følge af deres domme — helt skulle være udelukket fra at få del i denne rehabilitering. På den anden side må der på grund af den nære forbindelse med kriselovgivningen kræves bestemmelse derom i det enkelte tilfælde. De allerfleste værnemagerdomme indeholder jo nemlig til lige prislovs- eller andre kriselovsovertrædelser.

Afgørelsen i de i § 2 omhandlede tilfælde af, om generhvervelse bør ske eller ikke, vil bero på, om de begåede overtrædelser af den almindelige borgerlige straffelovgivning ville have medført rettedstab, hvis de

var blevet pådømt alene. Ville de det, vil bestemmelse om generhvervelse naturligvis ikke blive truffet. Forsåvidt angår værnemagersagerne, vil der således ikke blive tale om generhvervelse af rettigheder, hvis de pris- og kriselovsovertrædelser, der er begået i det enkelte tilfælde, ville have medført en straf af en sådan art og størrelse, at rettedstab ville følge deraf.

Grænsen for generhvervelse af rettigheder, der jo, hvor man end vil sætte den, kan medføre vilkårligheder, er altså i overensstemmelse med loven af 1947 sat ved fængsel i 2½ år, og jeg vil af de tidligere anførte grunde anse det for urigtigt lige i øjeblikket at gå videre.

Det er efter lovforslaget alle rettigheder, både dem, der i henhold til straffelovstillæggene er frakendt ved dommen, og dem, hvis fortabelse følger af lovgivningens regler iøvrigt, som generhverves, bortset fra de i § 3 nævnte. Også valgret generhverves efter lovforslaget, derunder også valgret til rigsdagen. Hvis man som et led i den påtænkte nyordning af reglerne om rettighedsfortabelse som følge af straf vil ændre valglovens regler således, at som i Sverige straf aldrig udelukker fra valgret — hvad gode grunde taler for —, vil en grundlovsændring imidlertid være nødvendig. Grundlovens § 30, hvorefter den, der ved dom er fundet skyldig i en i den offentlige mening vanærende handling uden at have fået æresoprejsning, ikke har valgret, ville ellers blive tilsidesat, idet den forudsætter, at i hvert fald visse straffe som vanærende skal medføre fortabelse af valgret. Dette lovforslag er derimod ikke i strid med grundloven, idet det ikke rører ved det nævnte principielle indhold af bestemmelsen, men alene i lovs form giver den fornødne æresoprejsning til en gruppe af domfældte.

Jeg kan hermed slutte, idet jeg efter alt det udviklede tør anmode det høje folketing om at ville undergive dette forslag en ikke blot velvillig, men også hurtig behandling.

Jeg skal dernæst tillade mig at fremsætte forslag til lov om rettens pleje vedrørende behandling af sager angående forræderi og anden landsskadelig virksomhed m. v.

Ved lov af 1. juni 1945 om tillæg til lov om rettens pleje oprettedes der et ankenævnt med forskellige opgaver i henhold til den nye straffelovgivning. Nævntet bestod af en formand og seks andre medlemmer, der blev beskikket for et tidsrum af fem år fra 1. juli 1945 at regne.

I det sidste halvår fra 15. september 1949 har ankenævntet behandlet 530 sager og har